

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Съвет на Европа/Европейски съд по правата на човека, 2013 г. Този превод не обвързва Съда. За допълнителна информация, моля вижте пълните указания за авторските права в края на документа.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2013. This translation does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2013. La présente traduction ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

ЧЕТВЪРТО ОТДЕЛЕНИЕ

РЕШЕНИЕ ПО ДОПУСТИМОСТ

Жалби №№ 43759/10 и 43771/12

Steven WILLCOX срещу Обединеното кралство
и Scott HURFORD срещу Обединеното кралство

Европейският съд по правата на човека (Четвърто отделение),
заседащ на 8 януари 2013 г. като камера в състав:

Инета Зимеле, *председател*,

Давид Тор Бьоргвинсон,

Паиви Хирвела,

Георге Николау,

Пол Махони,

Кшищоф Войтичек,

Фарис Вехабович, *съдии*,

и Фатош Араджъ, *заместник-секретар на отделението*,

Като взе предвид горните жалби, заведени съответно на 2 август
2010 г. и 29 юни 2012 г.,

След съвещание, постановява следното решение:

ФАКТИТЕ

1. Първият жалбоподател, г-н Стивън Уилкокс, е британски гражданин, роден през 1964 г. и понастоящем задържан в затвора на Нейно Величество Rye Hill. Вторият жалбоподател, г-н Скот Хърфорд, е британски гражданин, роден през 1975 г. и понастоящем задържан в затвора на Нейно Величество Full Sutton. И двамата жалбоподатели са представлявани пред Съда от Stevens Solicitors, адвокатска фирма със седалище в Стафорд.

A. Обстоятелствата по делото

2. Фактите по делото, както са представени от жалбоподателите, могат да бъдат обобщени по следния начин.

1. Първият жалбоподател

(а) Арестът, осъждането и прехвърлянето

3. През април 2003 г. първият жалбоподател е бил арестуван и задържан в Тайланд, държавата, в която тогава е живеел, по обвинения за наркотици. През ноември 2004 г. той се е признал за виновен по обвинение, че е притежавал с цел разпространение 24 грама чист хероин и 1.4 грама чист метилендиоксиметамфетамин (MDMA) под формата на таблетки екстази. И двата наркотика са от категория 1 съгласно тайландското законодателство (виж параграф 36 по-долу). Количеството наркотици е породило “необорима презумпция”, че са предназначени за разпространение (виж параграф 40 по-долу). Първият жалбоподател е бил оправдан по обвинение за притежание с цел разпространение на около 760 грама чист хероин поради липса на достатъчно доказателства за притежанието. Той е бил осъден на доживотен затвор. Поради това, че се е признал за виновен обаче, присъдата му е била намалена с една трета. Като приравнил доживотната присъда на петдесет години лишаване от свобода, съдът наложил на първия жалбоподател наказанието лишаване от свобода от тридесет и три години и четири месеца във връзка с горното осъждане.

4. През юни 2007 г. първият жалбоподател поискал да бъде прехвърлен в Обединеното кралство, за да изтърпи остатъка от присъдата си съгласно двустранното Споразумение за трансфер на осъдени лица между Тайланд и Обединеното кралство (“Споразумението за трансфер на осъдени лица” – виж параграфи 49-56 по-долу). И двете правителства одобрили молбата.

5. Условието на прехвърлянето са били съобщени на първия жалбоподател в писмо от Националната служба за управление на

закононарушителите на Обединеното кралство, в което се пояснявало, че Обединеното кралство би привело в изпълнение наложената присъда при спазване на действащите разпоредби на относимото законодателство на Обединеното кралство за условно и предсрочно освобождаване. В него се заявявало също, че след прехвърлянето първият жалбоподател няма да може да оспори осъждането или наказанието си пред британските съдилища: правото на преразглеждане оставало от компетентността на осъждащата държава и всяко оспорване трябвало да стане преди прехвърлянето. Първият жалбоподател се е съгласил с условията и е подписал формуляр за съгласие.

6. На 6 ноември 2007 г. първият жалбоподател е бил прехвърлен в затвор в Англия, след като изтърпял изисквания четиригодишен минимален срок в Тайланд. Заповед, разрешаваща задържането му в Обединеното кралство, е била издадена от Министерството на правосъдието по силата на Закона за репатриране на затворници от 1984 г. (“Законът от 1984 г.” – виж параграфи 57-62 по-долу).

7. През юни 2008 г. присъдата на първия жалбоподател била намалена с тайландски кралски указ на двадесет и девет години и три месеца. Това довело до нова заповед за задържането му, издадена на 9 юни 2008 г. от Министерство на правосъдието по силата на Закона от 1984 г. Заповедта разрешавала задържането му под стража за период от 8,901 дни (малко повече от двадесет и четири години). Понастоящем определената дата за предсрочно освобождаване на първия жалбоподател, в средата на срока на неговата присъда, е 5 декември 2017 г.

(b) Обжалване

8. Първият жалбоподател е обжалвал заповедта на Министерство на правосъдието от 9 юни 2008 г. за разрешаване на неговото задържане. Той се е аргументирал, първо, че “необоримата презумпция” съгласно тайландското право, че притежаването е било с цел разпространение, е довела до явен отказ от правосъдие, и че изпълнението на присъдата следователно е било произволно съгласно чл. 5 от Конвенцията. Второ, също по чл. 5, той поддържал тезата, че присъдата е произволна, защото прехвърлянето довело до това, че тъй като се бил признан за виновен, срокът на лишаването му от свобода се оказал по-дълъг, отколкото би бил, ако беше пледирал невинен. Накрая той се е аргументирал, че продължаващото изпълнение на присъдата му в Обединеното кралство нарушавало правата му по чл. 3 от Конвенцията, защото самата присъда е била очевидно несъразмерна. Жалбоподателят признал, че се е съгласил с условията на трансфера, но претендирал, че не е имал друг избор, освен да се съгласи да се прехвърли при всякакви обстоятелства поради ужасните условия, при

които е бил държан в тайландския затвор, и затова неговото съгласие не е било дадено свободно.

9. На 1 юли 2009 г. Дивизионният съд е произнесъл решението си за отхвърляне на иска. Съдия Оузли е отбелязал от самото начало, че нямало спор, че презумпцията, от която се оплаквал първият жалбоподател, била необорима. Той отбелязал също така, че тайландският съд не е направил никакъв коментар относно последователното твърдение на първия жалбоподател, че наркотиците са били за лична употреба, защото съгласно тайландското право такова възражение било ирелевантно.

10. Съдията е разгледал разпоредбите на Споразумението за трансфер на осъдени лица. Той е намерил, че правните последици от него изисквали частта от присъдата, наложена от прехвърлящата държава, която е останала изпълнена при прехвърлянето, да бъде изпълнена в приемащата страна, при спазване на нейните разпоредби за предсрочно освобождаване. В случая на първия жалбоподател това означавало, че докато в Тайланд той би бил освободен след изтърпяване на две трети от присъдата си, в Обединеното кралство той би се ползвал от предсрочно освобождаване по средата на срока. Той би се ползвал също така и от всички кралски амнистии или помилвания, които могат да бъдат дадени от Тайланд.

(i) Презумпцията, произтичаща от количеството наркотици, притежавани от жалбоподателя

11. Като преминал към разглеждане на оплакването за незаконност на продължаващото задържане на първия жалбоподател, основано на съдебния процес в Тайланд, съдия Оузли се е съгласил, че продължаващото изпълнение на присъда след съдебен процес, в който е имало явен отказ от правосъдие, би било незаконно, и че съгласието на затворника да бъде прехвърлен не може да промени това. Поради това е било необходимо Обединеното кралство да попита преди прехвърлянето дали е имало, както по същество, така и по форма, осъждане от компетентен съд. Съдията е посочил, че случаи, в които този въпрос е бил повдиган, вероятно са били очевидни и известни на дипломатичните представителства на Обединеното кралство още по време на процеса. Той е отбелязал, че последиците от Споразумението за трансфер на осъдени лица, от националното законодателство и от подхода на този Съд били, че колкото по-несправедлив е процесът, толкова по-вероятно би било приемащата държава да е трябвало да откаже сътрудничество и затворникът да остане където е, както е ставало в други случаи, при които затворникът не е отговарял на критериите за прехвърляне.

12. Като преминал към обстоятелствата по делото на първия жалбоподател, съдията е отбелязал, че му е било разрешено

прехвърляне, което, според неговите собствени аргументи, анализирани по-горе, е трябвало да бъде отказано поради явния отказ от правосъдие, настъпил по време на процеса. Това обаче не му е попречило да оспори законността на продължаващото му задържане, едва след като вече се е намирал под юрисдикцията на Обединеното кралство. Съдията е пояснил, че рискът от подкопаване на Споразумението за трансфер на осъдени лица е намален от много високия праг, който е трябвало да се достигне, преди да може да се търси освобождаване, и от вероятността всеки процес, който го е достигнал, вече да е бил доведен до вниманието на британските власти и да е довел до отказ на молба за прехвърляне. Той продължил:

“37. ... Всъщност, съдът трябва да бъде внимателен, за да избегне понижаването на прага. Това би се приложило само в онези случаи, когато съдът прецени, че конкретен затворник просто не може да бъде задържан в Обединеното кралство за продължаване на присъдата след такъв процес.

38. ... Ако г-н Уилкокс е прав, че неговият съдебен процес е бил явен отказ от правосъдие, той изобщо не е трябвало да бъде прехвърлян съгласно СТО [Споразумението за трансфер на осъдени лица], а е трябвало да бъде оставен в затвора в Тайланд. Няма уговорка за неговото повторно съдене в Обединеното кралство. Г-н Уилкокс може да се е възползвал от това, което според твърденията му изглежда е липса на достатъчна бдителност от страна на властите на Обединеното кралство, но ако това е така, други не трябва да го правят. Неговите действия, ако е прав, по изясняване на ограниченията във възможността за прехвърляне съгласно СТО, а оттам и на доказателствата му, с неблагоприятни последици за други лица и по застрашаващ живота начин, за да постигне собственото си освобождаване, не могат да оборят закона. Това обаче може да насърчи внимателното му прилагане.”

13. Що се касае до това, дали е имало явен отказ от правосъдие по делото на жалбоподателя, съдията е отбелязал, че съгласно доказателствата пред него е имало достатъчно защитим довод, че наркотиците са били само за лично ползване. Той е разгледал характера и действието на презумпцията и е установил, че тя е “много важна необорима презумпция по тривиален въпрос в делата за наркотици”, която е довела до подчертано завишени присъди. Той обаче е заключил, че въпреки същественото ограничаване на презумпцията за невинност, производството в Тайланд не може да бъде описано като пълно отричане или обезсилване на правото на справедлив съдебен процес. Той е отбелязал, че процесът е бил воден публично пред двама независими съдии; че първият жалбоподател е присъствал и е бил законно представляван; че е бил оправдан по обвинения в някои много тежки престъпления; че съдът е събрал свидетелства относно притежанието на наркотиците, въпреки че този факт не е бил оспорен; че са спазени националните процедури за определяне на наказанието и е допуснато значително намаление на

наказанието поради признаването на вината; и че е постановено мотивирано съдебно решение.

14. Като се е позовал на решение на тайландския Върховен съд относно съвместимостта на “необоримата презумпция” с презумпцията за невинност (виж параграфи 41-42 по-долу), съдията е отбелязал, че доводите в подкрепа на “необоримата презумпция” били, че тайландските съдилища всъщност са се произнесли относно притежаваното количество. Той е подчертал, че Тайланд е изправен пред напад от наркотици и че съдилищата в Обединеното кралство не трябва да бързат да се произнасят относно начина, по който държави, които не са страни по Конвенцията, се борят със съществени проблеми в своите страни.

15. След като е отхвърлил оплакването по чл. 5, основано на съдебния процес, съдията е заключил:

“51. Изисква се цялостен поглед върху процеса. Заклучавам, че това явно е бил процес, справедлив при ограниченията, наложени от местното законодателство относно наркотиците, във връзка с една, макар и важна, съставна част. Тези ограничения накърняват правото, но не го обезсилват или отричат напълно, нито според мен се приближават до това ...”

16. Съдия Дейвис се е съгласил, че жалбата трябва да бъде отхвърлена. По отношение на “необоримата презумпция” той е приел:

“91. ... Мога да приема, че според европейските правни стандарти една необорима (неопровержима) презумпция за намерение за разпространение може да предизвика доста възражения. Въпросното тайландско законово положение обаче е било оспорено пред тайландския Конституционен съд и е било сметено за конституционно от този съд и не несъвместимо с презумпцията за невинност, приложима в Тайланд. Не мисля, че съдилищата в Обединеното кралство трябва да проявяват изобретателност и да се стремят да наложат своите собствени виждания по въпроса. Освен това, както е било изтъкнато и от тайландския Конституционен съд, практическата реалност е, че такава презумпция съществува, за да може в случай на осъждане, получената присъда да бъде доста завишена. Това отразява възпиращия подход, възприет от тайландското законодателство, за да се справи с проблемите на Тайланд с наркотиците.

92. Освен това, в Тайланд г-н Уилкокс несъмнено е имал съдебен процес, който е уместно да се признае за справедлив. Той е бил законно представяван; били са получени и оценени доказателства; съдът, конституиран по съдебен ред, е приложил презумпцията за невинност; и фактически, в напълно обосновано решение, съдът, след като е събрал доказателства, е установил, че обвинението не е доказало доста по-сериозното престъпление, за което му е било повдигнато обвинение, и за което неговият съподсъдим е бил осъден. Поради това, г-н Уилкокс е бил осъден за по-лекото престъпление, в което е бил обвинен, така както е пледирал, и е бил осъден чрез справедлив процес; и присъдата съответства на тайландското право ...”

(ii) Последници от признанието на вината

17. Първият жалбоподател е твърдял също, че продължаващото му задържане е било произволно в светлината на неговото признаване за виновен. Той е поддържал, че е щял да получи доживотна присъда, ако не се е бил признал за виновен, и след прехвърлянето Висшият съд е щял да определи минимален срок (виж параграф 63 по-долу). При определянето на минималния срок, Висшият съд е щял да се съобрази с британския контекст и поради това да определи доста по-кратък минимален срок, отколкото е определеният срок, наложен в Тайланд. Съдия Оузли се е произнесъл:

“54. Няма нищо в този аргумент. Ако той беше осъден на доживотен затвор, а не на смърт, след като пледира невинен, той би трябвало да изтърпи минимум осем години в Тайланд, преди да бъде разгледано прехвърлянето му, вместо четирите години, които действително е изтърпял. След освобождаване в Обединеното кралство, той би останал на свобода при спазване на определени ограничения. Доживотната присъда има постоянни последици след освобождаването и крие риск от връщане в затвора, който иначе не би съществувал. Тя би трябвало по принцип да се счита за по-строгата присъда. Разликата в последствията не е в резултат от произволно действие от страна на тайландския съд, а от прилагането на тайландското право по отношение на пледирането на жалбоподателя, действащо тогава във взаимодействие с практиката на Обединеното кралство за определяне на присъдата след прехвърляне.”

18. Затова той е стигнал до заключението, че не е произволно британските съдилища да приведат в изпълнение присъдата след прехвърлянето.

19. Съдия Дейвис е добавил:

“94. ... В Тайланд една доживотна присъда – както в общия случай, така и при наличие на амнистии или помилвания – е точно такава. Единствено поради това, че в английското право е наложена системата на минималните срокове, е възможно изобщо да се спекулира с твърдения за произволност. Във всеки случай, изобщо не е ясно, дали тайландските власти биха се съгласили да прехвърлят г-н Уилкокс като затворник с доживотна присъда; във всеки случай, доказателствата показват, че Тайланд изисква такъв затворник за излежи поне осем години в тайландски затвор, преди да бъде разгледано искането му за репатриране. Доказателствата показват също, че на практика, по силата на общите амнистии или помилвания, които често се дават в Тайланд, доживотната присъда често пъти се намалява до срочна присъда.”

(iii) “Очевидната несъразмерност” на присъдата

20. Накрая съдия Оузли е разгледал първия аргумент на жалбоподателя, че наложената присъда е толкова очевидно несъразмерна, че представлява нарушение на чл. 3. Той се е съгласил, че ако първият жалбоподател е бил осъден в Обединеното кралство само за притежаване на съответното количество хероин и екстази, наказанието му нямало да превишава максималния срок от седем

години (виж параграф 46 по-долу) и в действителност щяло да бъде значително по-кратко от това. Дори и ако първият жалбоподател е бил осъден в Обединеното кралство за притежаване на такова количество наркотици с намерението да ги разпространява, което е еквивалентно на престъплението, за което е осъден, наказанието е нямало да бъде по-дълго от около шест години, като се вземат предвид присъдите, наложени по други подобни дела (въпреки че максималната присъда за такова престъпление е доживотен затвор). Той е продължил:

“60. ... Не ми се струва, че има някакъв смисъл да се разсъждава, дали една срочна присъда е или може да бъде толкова очевидно несъразмерна, че да е в нарушение на чл. 3 само поради своята продължителност. Това е така, защото винаги ще има и други налични фактори, които се отразяват на присъдата. Те включват естеството на престъплението, обосновката за размера на наказанието, както и конкретния начин, по който е било извършено престъплението и личните обстоятелства на извършителя.”

21. Съдията е отбелязал, че първият жалбоподател е представил доказателства, които, ако бъдат приети, биха показали, че условията на неговото задържане под стража са били много тежки и унижителни и вероятно в нарушение на стандартите на чл. 3. Той е продължил:

“64. ... Успехът за г-н Уилкокс може да се окаже много пагубен за интересите на други затворници, линеещи при същите обстоятелства, каквито той е описал, и то не само в Тайланд. Той не е бил осъден за необичайно престъпление в Тайланд. ... Висш ръководен служител от Министерство на правосъдието е дал показания, че тридесет и трима затворници са били прехвърлени от Тайланд от 1991 г. по силата на СТО, като повечето от тях изтърпяват наказания за престъпления, свързани с наркотици, в порядъка на до 50 години. Не може да се очаква, че Тайланд ще бъде безразличен, ако Обединеното кралство освободи някого от затвора, след като е бил прехвърлен в Обединеното кралство, поради това, че присъдата, която е следвало да бъде изтърпяна, е смятана за очевидно несъразмерна. Тайланд не се е съгласявал и не би се съгласил английският съд да замени присъдата на тайландския съд със собствената си присъда. Тайланд е отказал да сключи двустранно споразумение с Нидерландия, докато не се откаже от предпочитанието си да *‘конвертира присъдите’*. Добросъвестността на Обединеното кралство би била поставена под въпрос според мен в светлината на СТО и това, което правителството на Обединеното кралство е заявило по време на прехвърлянето; и поради това прехвърлянето на други затворници би могло да бъде поставено под забрана или да се възпрепятства.”

22. По-нататък съдията е отбелязал, че отношението към прехвърлянето, което имат други държави, с които Обединеното кралство е сключило двустранни или многостранни споразумения за трансфер на осъдени лица, може да бъде засегнато от начина, по който Обединеното кралство третира прехвърлените затворници. Затова, според него, ако първият жалбоподател е прав, че присъдата е можела да бъде толкова очевидно несъразмерна, че нейното продължаващо изпълнение в Обединеното кралство да представлява нарушение на чл. 3, тогава Обединеното кралство би било длъжно да откаже да приеме

прехвърлянето на това основание, за да избегне подронването на Споразумението за трансфер на осъдени лица. Би се изисквало да се проведе оценка на съразмерността преди прехвърлянето, за да бъде решено, дали да се допусне искането за прехвърляне. Съдията е отбелязал:

“66. ... Това би означавало, че по-малко затворници биха били прехвърлени, колкото и да протестират, че са се съгласили да бъдат прехвърлени при условията, договорени в СТО. Това би довело също и до защитни решения от страна на Обединеното кралство относно това, кой може да бъде прехвърлен, в интерес на придържането към договореното прилагане на СТО. Освен това, слабо вероятно е, че затворниците биха казали нещо, което да възпрепятства прехвърлянето им, във всеки случай не и докато не се върнат. Но поддържането им в бойна готовност, докато се върнат, само би забавило проблема, който би възникнал от това за СТО, като подкопае необходимата добросъвестност за неговото ефективно и благоприятно действие. Г-н Уилкокс, ако неговите аргументи са правилни, би се възползвал от липсата на правна яснота, каквато неговите аргументи биха наложили да се прилага към други в бъдеще. Затова е налице съществена дилема, създадена от самия принцип в аргументите [на жалбоподателя] ...”

23. Съдията е подчертал, че Споразумението за трансфер на осъдени лица като цяло предвижда след прехвърлянето да се изпълни присъдата, произнесена от прехвърлящия съд, а не да се минава през съдебен процес и повторно осъждане, този път с възприемане на ценностите и преценките на приемащата държава. Той е взел предвид, че преразглеждане на присъдата от страна на Обединеното кралство след прехвърлянето би означавало да се направи това, което Споразумението за трансфер на осъдени лица отхвърля, и че тълкуването на споразумението като съдържащо такава възможност би било погрешно тълкуване на неговите условия. Той е продължил:

“69. Решението на тази дилема не може да се намери наготово и в краткото, вметнато без допълнителни пояснения изречение в решението на ЕСПЧ по делото *Drozd and Janousek* [26 юни 1992 г., § 110, Серия А № 240], изискващо приемащата държава да не сътрудничи за прехвърлянето. На Съда не се е налагало да се изправи пред проблема, възникващ тук. Не се е налагало да се справи с проблема, че на базата на аргументите на жалбоподателя, същият е трябвало да остане в затвора, и то при много по-лоши условия от онези, от които се е ползвал след прехвърлянето. Нито е трябвало да се справи с проблема, че последицата от успеха на жалбоподателя да убеди правителството на Обединеното кралство да си сътрудничи с Тайланд в негова полза и по начин, за който сега той твърди, че не е трябвало да го прави, е, че други може да бъдат оставени да гният в Тайланд и другаде, след съдебни процеси и при условия, които биха нарушили самите принципи, които неговите аргументи биха поддържали за него. Аргументът на г-н Уилкокс, ако е правилен, налага необходимостта да се приеме допускането, че той би трябвало все още да бъде в затвора в Тайланд и че сега, когато правителството на Обединеното кралство е алармирано за грубите нарушения на човешките права, включително по неговото дело, други в подобно положение трябва да останат там, за да не бъдат нарушени техните човешки права в Обединеното кралство. Прилагането на

това, което ЕСПЧ е заявил при тези обстоятелства, може по този начин да постигне точно обратното на онова, което е смятал, че би било постигнато в *Drozdz and Janousek*. Не му се е налагало да се справи с начина, по който неговият вметнат коментар относно задължението за отказ от сътрудничество би изискал Обединеното кралство да подкопае намерението на международните си споразумения, като алтернатива, защото какъв би бил краткосрочният ефект, докато прехвърлящите държави откажат трайното си сътрудничество по СТО, както имат право да направят. ЕСПЧ не може да е предвидил, че задължението да не сътрудничи би означавало, че прехвърлянията трябва да бъдат договорени на една база и след това да бъдат приведени в изпълнение на друга, по начин, който би уронил добросъвестността на замолващата държава. Именно тези реални проблеми просто не са стояли пред него и затова е разбираемо, че не са били разгледани.”

24. Съдията е стигнал до заключението, че третирането, наложено на първия жалбоподател от страна на Обединеното кралство за целите на чл. 3, всъщност не е налагането на присъдата, а прехвърлянето, за което първият жалбоподател е дал съгласие, с цел изпълнението на тайландската присъда да продължи в Обединеното кралство. По този начин, поддържал съдията, твърдяното жестоко, нечовешко или унижително третиране, което е породило твърдяното нарушение на чл. 3, е било действието по искането за прехвърляне, с необходимата последица, че присъдата ще продължи да се изпълнява. Той е продължил:

“70. ... Ирелевантен е въпросът, дали тази присъда е толкова очевидно несъразмерна, че да е в нарушение на чл. 3. Г-н Уилкокс е имал възможността да избере къде да излежи присъдата си, в Тайланд или в Обединеното кралство. Той е избрал да излежи присъдата си в Обединеното кралство поради ползите, които е знаел, че това ще му донесе, и поради тези причини се е съгласил да бъде прехвърлен. Той е знаел, че тези ползи не включват преразглеждане на присъдата. Понятието „очевидна несъразмерност” на присъдата не замества формулировката на чл. 3, а е илюстрация на това, което би покривал; третирането, на което се основава, все пак трябва да бъде жестоко, нечовешко или унижително. Не мога да приема, че действието на тази хуманна разпоредба, от което жалбоподателят се е възползвал по свой собствен и напълно информиран избор, може да бъде описано като, или като можещо да доведе до, третиране, което е жестоко, нечовешко или унижително. Продължаващото изпълнение на присъдата след прехвърлянето просто не нарушава чл. 3, колкото и очевидна да е несъразмерността на присъдата в очите на Обединеното кралство, или колкото и произволна да е била присъдата.”

25. При тези обстоятелства, не се е изисквало Обединеното кралство да провери преди прехвърлянето, дали присъдата, наложена от съда на прехвърлящата държава, е дотолкова сериозно несъразмерна, че да нарушава чл. 3, ако бъде приведена в изпълнение.

26. Що се касае до твърдението на първия жалбоподател, че неговото съгласие не е било дадено свободно и трябва да се игнорира, съдията е отбелязал, че за затворниците в чужбина, търсещи прехвърляне, винаги би имало някакви затрудняващи обстоятелства,

които биха се отразили на тяхното съгласие; именно поради това те търсят прехвърляне. Самият факт, че правата по чл. 3 се нарушават в някоя конкретна прехвърляща държава, не би могъл да означава, че прехвърлянето на затворник трябва да бъде отказано на основание, че съгласието на затворника не може да бъде дадено ефективно. Ако трябвало съдът да приеме, че съгласието на жалбоподателя е било опорочено от условията в затвора, това би било вярно и за други британски затворници в Тайланд, държани при същите условия, които поради това никога не биха могли да дадат съгласието си ефективно. Той е заключил:

“74. Нищо в юриспруденцията на ЕСПЧ не изисква международните споразумения, сключени за полезни цели и действащи в полза на въпросното лице, да се подкопават по такъв начин, а още по-малко да се окачествяват като нарушения на чл. 3 ...”

27. Най-накрая съдията се е произнесъл, че дори и продължаващото изпълнение на присъдата да е можело да наруши чл. 3 поради нейната продължителност, тази присъда не е била толкова очевидно несъразмерна с престъплението или толкова произволна, че продължаващото ѝ изпълнение от Обединеното кралство да наруши този член. Въпреки че присъдата е сурова според стандартите за определяне на присъдите в Обединеното кралство, първият жалбоподател не е извършил престъпленията в Обединеното кралство; той ги е извършил в Тайланд, където съществува сериозен проблем с наркотиците и където правителството и законодателството имат правото да възприемат гледището, че суровите присъди са законни и необходими. Съдията е отбелязал в това отношение:

“77. ... Би било доста погрешно да се игнорира фактът, че присъдата не е произнесена от Обединеното кралство за справяне с проблеми с наркотиците на Обединеното кралство с ценностите и стандартите на Обединеното кралство. Тя е произнесена от друга държава, която има своите собствени ценности, преценки и цели за справяне с нещо, което в международен план е признато за напаст, и само Тайланд е в добра позиция да отсъди относно значението му за Тайланд. Преценката относно несъразмерността при определяне на присъдата, така сурова, че да представлява нарушение на чл. 3, когато се изпълнява в Обединеното кралство, не може да игнорира този аспект и да се процедира така, сякаш престъплението е било извършено или наказано в Обединеното кралство. Очевидната несъразмерност е съотносима с тежестта на престъплението и обстоятелствата около закононарушителя. Ако несъразмерността е ключът към анализа, тя не може да се разглежда във вакуум или така, сякаш целият свят споделя еднакви проблеми в еднаква степен и има еднакви възгледи как да се справи с тях. Още по-малко би имало смисъл да се преценява степента на несъразмерност, като се допуска, че присъдата е наложена в Обединеното кралство, когато тя не е. Несъразмерността налага да се вземе предвид позицията на прехвърлящата страна, иначе би се стигнало до невярна представа за несъразмерността. Проблемите и гледището на държавата, в която е било извършено престъплението и където е произнесена присъдата, са от изключително значение.”

28. Съдия Дейвис е отбелязал, че е важно да се вземе предвид, че съгласно английското право, максималната присъда за престъплението, за което жалбоподателят е осъден, е доживотен затвор. Въпреки че е приел, че в един Кралски съд в Англия жалбоподателят не е можел да очаква, след като се е признал за виновен, и дори при установяване на намерение за разпространение, да получи много повече от около четири или пет години затвор, той е взел предвид, че изпълнението на присъда от договарящата държава при прехвърлянето не трябва, за целите на чл. 3, да се приравнява с предполагаемо налагане на присъдата от договарящата държава. Той се е съгласил със съдия Оузли, че третирането от страна на властите на Обединеното кралство за целите на чл. 3 е било тяхното съгласие за прехвърлянето на жалбоподателя. Той е продължил:

“96. След като веднъж се погледне на нещата по този начин, както според мен трябва да бъде, този аргумент на г-н Уилкокс отпада. Г-н Уилкокс трябва да излежи остатъка от присъдата си при условията на английското право, уреждащо предсрочното освобождаване, което работи в негова полза, само защото СТО изисква именно това ... Ако той не излежи остатъка, тогава прилагането на условията на СТО ще бъде нарушено и ... политиката зад Закона за репатриране на затворници от 1984 г. ще бъде осуетена, а самото СТО може скоро да остане само на хартия, в ущърб на други затворници в Тайланд в бъдеще, надяващи се на репатриране ...

97. Според мен, в настоящия контекст не може да се каже, че тази присъда, наложена на г-н Уилкокс, е такава, че нейното изпълнение да вмени на Обединеното кралство нарушение на чл. 3. Тайланд ясно е решил да наложи възпиращи наказания за злоупотребата с наркотици; надлежно конституиран съд след надлежен съдебен процес е наложил присъда на пълнолетния г-н Уилкокс съгласно тайландското право, валидността на която е потвърдена от тайландския Конституционен съд. В допълнение, той има право – съвсем отделно от всички дипломатически постъпки, които могат да бъдат направени – да се възползва от периодичните амнистии или помилвания, които периодично се извършват в Тайланд, а също и от предписанията на английския закон за предсрочното освобождаване.”

29. На 3 февруари 2010 г. Висшият съд е отказал да даде разрешение за обжалване на присъдата на Дивизионния съд.

2. Вторият жалбоподател

30. Вторият жалбоподател е бил арестуван в Тайланд на 19 март 2005 г. за преминаване през границата между Камбоджа и Тайланд с 240 таблетки метамфетамин. Той се е признал за виновен по повдигнатото му обвинение за незаконно внасяне на 240 таблетки метамфетамин и е бил осъден на тридесет години лишаване от свобода. С кралска амнистия впоследствие присъдата му е намалена на двадесет и шест години и осем месеца лишаване от свобода.

31. Вторият жалбоподател е поискал да бъде прехвърлен в Обединеното кралство, където да излежи остатъка от присъдата си. Освен това той е помолил след прехвърлянето присъдата му да бъде намалена до тази на максималната присъда, приложима в Обединеното кралство за престъплението, за което е бил осъден. По времето на извършване на престъплението на втория жалбоподател, метамфетаминът е бил наркотик от клас В съгласно законодателството на Обединеното кралство. Ако вторият жалбоподател беше извършил престъплението в Обединеното кралство, неговата присъда би била максимум четиринадесет години лишаване от свобода. На 18 януари 2007 г. метамфетаминът е бил прекласифициран като наркотик от клас А в Обединеното кралство. Максималната присъда за внасяне на наркотици от клас А е била доживотен затвор (виж параграф 44 по-долу).

32. На 24 юли 2009 г. Министерство на правосъдието е уважило молбата на втория жалбоподател да бъде прехвърлен в Обединеното кралство, където да излежи остатъка от присъдата си. По отношение на молбата му за намаляване на присъдата, Министерството е обяснило:

“Както може би сте наясно, по времето, когато сте извършили вашето престъпление в Тайланд, подобно престъпление в Обединеното кралство би съставлявало престъпление за внос на наркотици от клас ‘В’. Като такова то би било наказано с максимална присъда от четиринадесет години лишаване от свобода. Въпреки това, съгласно условията на Споразумението за трансфер на осъдени лица между Обединеното кралство и Тайланд, от нас се изисква да приведем в изпълнение наложената ви присъда от тайландските съдилища. Няма изискване съгласно английското право да адаптираме или намаляваме присъда, наложена в чужбина, когато тази присъда превишава законната максимална присъда, при положение че такова адаптиране не е предвидено от съответното международно споразумение.”

33. На втория жалбоподател е била дадена възможност да оттегли молбата си за прехвърляне. Той не е направил това и след като двете държави и вторият жалбоподател са се споразумели за прехвърлянето съгласно Споразумението за трансфер на осъдени лица, вторият жалбоподател е пристигнал в Англия на 11 ноември 2009 г. Понастоящем очакваната дата за предсрочното му освобождаване е август 2020 г.

34. През февруари 2010 г. вторият жалбоподател е поискал условно помилване от държавния секретар по силата на кралското пълномощие на последния да помилва. На 27 април 2010 г. вторият жалбоподател е получил отговор, в който се посочва, *inter alia*;

“Секретарят по въпросите на правосъдието е направил заключението, че не е компетентен съгласно международното споразумение с Тайланд да предоставя условно помилване. Да направи това, би означавало да наруши това споразумение, както и да противоречи на политиката на Обединеното кралство, както е изразена от него.”

35. Вторият жалбоподател е подал молба за разрешение да обжалва това решение, като е направил твърдението, че държавният секретар е изтълкувал погрешно своите правомощия по кралския прерогатив за помилване и че не е разкрил относимите материали по преписката. На 17 ноември 2011 г. разрешението е било отказано. Искането на втория жалбоподател да получи удостоверение за наличие на касационен въпрос от обща публична значимост за Върховния съд е било отхвърлено на 2 март 2012 г.

В. Относимо право и практика

1. Тайландското законодателство, уреждащо престъпленията, свързани с наркотици

36. Чл. 15 от тайландския Закон за наркотичните вещества от 1979 г. съдържа обща забрана за производство, внос, износ, разпространение или притежание на наркотични вещества от категория 1 без правителствено разрешение. Хероин, метамфетамин и екстази са наркотични вещества от категория 1.

37. Чл. 65 предвижда наказанието доживотен затвор и глоба за производство, внос и износ на наркотични вещества от категория 1. Смъртно наказание се прилага, ако престъплението е извършено с цел разпространение.

38. Чл. 67 урежда притежанието на 3 грама или по-малко наркотични вещества от категория 1: предвиденият срок за лишаване от свобода е между една и десет години или глоба.

39. Чл. 66 урежда разпространението и притежанието с цел разпространение на наркотични вещества от категория 1. Когато чистото количество е под 3 грама, срокът за лишаване от свобода се определя в порядъка от четири до петнадесет години или глоба. Между 3 и 20 грама, срокът за лишаване от свобода трябва да бъде от четири години до живот и глоба. Над 20 грама, присъдата е доживотен затвор и глоба, или смърт.

40. Алинея 3 на чл. 15 предвижда, че производството, вносът, износът или притежанието на 3 или повече грама от категория 1 се считат за производство, внос, износ или притежание с цел разпространение.

41. През 2001 г. тайландският конституционен съд е разгледал съвместимостта на тази “необорима презумпция” с конституционната разпоредба, че лице, на което е повдигнато обвинение в престъпление, се счита по презумпция за невинно и трябва да се докаже вината му. По това време презумпцията се е отнасяла за 20 грама чист наркотик, а не за 3 грама. Съдът е заключил, че “необоримата презумпция” и

конституционната разпоредба са съвместими. Той е отбелязал, че целта на Закона е:

“да осигури ефективно забраняване и контрол на наркотиците и да покаже съответствие с международната конвенция за борба с наркотиците, по която Тайланд е страна. Това се прави, защото в днешно време наркотиците са международен проблем и представляват сериозна заплаха за човешкото здраве и живот. Затова наказанията трябва да бъдат по-сурови от обичайно и наказателните мерки трябва да бъдат абсолютни.”

42. Целта на законодателството била да накаже притежателите на повече от 20 грама чисто вещество така, както ако действията им биха били с цел разпространение. Наркотиците от категория 1 представлявали голяма опасност за обществото и тяхното производство и притежаване не били разрешени. Колкото повече се произвеждали и притежавали, толкова по-голяма била опасността. Съдът е пояснил обаче, че определянето от закона на количеството наркотици от категория 1 служи само за репер за престъплението, който ще доведе до наказание. Законът е определил наказанията, като показва стъпките, с които те нарастват съобразно съответните количества. Независимо от това, дали наркотиците са притежавани за употреба или за разпространение, се прилагали различни наказания според притежаваното количество, както предвижда закона. Необходимо било да се докаже, че лицето, което се наказва, е притежавало съответното количество.

2. Законодателство и практика на Обединеното кралство по отношение на престъпления, свързани с наркотици

43. Чл. 3(1) от Закона за злоупотреба с наркотици от 1971 г. (“Законът от 1971 г.”) предвижда, че вносът или износът на контролиран наркотик е забранен. Съгласно чл. 50(3) от Закона за управление на митниците и акцизите от 1979 г. (“Законът от 1979 г.”), вносът или участието във внос на всякакви стоки в нарушение на която и да било забрана, съставлява престъпление.

44. Чл. 50(4) и (5) и списък 1 към закона от 1979 г. предвижда максимална присъда доживотен затвор и глоба за престъплението внос на наркотик от клас А. За внос на наркотик от клас В максималната присъда е четиринадесет години лишаване от свобода и глоба.

45. Чл. 5 от Закона от 1971 г. третира като престъпление притежанието на контролиран наркотик, при лимитирани изключения. Освен това, той предвижда, че лице, което притежава контролиран наркотик, независимо дали законно или не, с намерение да го достави на друго лице, извършва престъпление, отново при лимитирани изключения.

46. Чл. 25 и списък 4 към Закона от 1971 г. урежда наказанието и определянето на присъда за извършителите. За притежаване на

наркотик от клас А максималната присъда е седем години лишаване от свобода и глоба. За притежаване на наркотик от клас А с намерение за разпространение максималната присъда е доживотен затвор и глоба.

47. Хероин, екстази и метамфетамин са наркотици от клас А. До 18 януари 2007 г. метамфетамин е бил наркотик от клас В.

48. Най-новите указания за определянето на присъди за престъпления, свързани с наркотици, са издадени от Съвета по присъдите през февруари 2012 г. Изисква се съдилищата, издаващи присъди в Обединеното кралство, да спазват указанията, когато определят присъдата на всяко лице след 27 февруари 2012 г., освен когато това би било срещу интересите на правосъдието. Указанията изискват оценка на ролята на извършителя и взимат предвид теглото на съответните наркотици, за да определят уместната отправна точка при определянето на размера на наказанието.

*3. Споразумение между Обединеното кралство и Тайланд
относно прехвърлянето на закононарушители и
сътрудничеството при изпълнение на наказателни присъди,
1990 г.*

49. Споразумението за трансфер на осъдени лица между Обединеното кралство и Тайланд е влязло в сила през февруари 1991 г. В уводната част се изразява желанието на държавите да повишат усилията си за сътрудничество при изпълнението на закона и правораздаването; да си сътрудничат в изпълнението на наказателните присъди; и да улеснят успешната реинтеграция на закононарушителите в обществото.

50. Чл. 2 предвижда прехвърляне на осъдените лица от прехвърлящата държава в приемащата държава, където да изтърпят наложените им присъди.

51. Чл. 3 определя обхвата на споразумението. Той налага редица условия, включително деянията, за които е наложена присъдата, да съставляват престъпление и в двете държави; извършителят да е гражданин на приемащата държава; минималният срок на наказанието да е бил изтърпян; присъдата да е окончателна и да няма висящи дела; и двете държави и затворникът да са съгласни с прехвърлянето.

52. Чл. 5 предвижда прехвърлящата държава да запази своята изключителна юрисдикция върху решенията на съдилищата си, наложените от тях присъди и всички процедури за преразглеждане, промяна или анулиране на тези решения и присъди.

53. Чл. 6(1) предвижда продължаващото изпълнение на присъдата след прехвърлянето да се урежда от законите и процедурите на приемащата държава, включително онези, които уреждат условията на задържане и намаляването на срока на лишаване от свобода чрез ранно или условно освобождаване, опрощаване или на друго основание.

54. Чл. 6(2) прави уговорката, че при условията на чл. 6(3), приемащата държава е обвързана с правния характер и времетраенето на присъдата, определена от прехвърлящата държава.

55. Чл. 6(3) предвижда, че никоя присъда за лишаване от свобода не може да бъде приведена в изпълнение от приемащата държава по такъв начин, че да надхвърля срока, определен в присъдата от съда на прехвърлящата държава. Той уточнява, че изпълнението на присъдите ще съответства “доколкото е възможно” на присъдата, наложена от прехвърлящата държава.

56. Чл. 6(6) изисква приемащата държава да информира прехвърлящата държава за всяко допускане на условно освобождаване, за изтърпяването на присъдата или за всяко бягство.

4. Процедура по прехвърлянето

57. Чл. 1(1) от Закона за репатриране на затворниците от 1984 г. предвижда, че при положение, че се спазят другите условия на чл. 1, държавният секретар трябва да издаде заповед за прехвърлянето на затворник в Обединеното кралство, като съгласно Споразумението за трансфер на осъдени лица, съответните държави и затворникът (ако се изисква) трябва да са дали съгласие за прехвърлянето.

58. Чл. 1(2) забранява на държавния секретар да издава заповед, когато той е на мнение, че е неподходящо да бъде извършено прехвърлянето.

59. Чл. 1(4) предвижда, че държавният секретар не трябва да издава заповед, преди да се увери, че са предприети всички разумни стъпки за информиране на затворника писмено на неговия собствен език:

“(а) за съдържанието, доколкото то е относимо към случая на затворника, на международните споразумения, съгласно които е предложено да бъде прехвърлен,

(b) за действието по отношение на затворника на заповедта, която се предлага да бъде издадена по отношение на него по силата на този закон,

(c) ..., за действието по отношение на затворника на закона, относим към неговото задържане съгласно тази заповед (включително действието на всяко постановление или документ, с който той може да бъде освободен по-рано, отколкото е предвидено в условията на заповедта),

...

(e) за правомощията на съответния министър по раздел 6 от този закон [отменяне на заповеди];”

60. Съгласно чл. 3(1) на Закона от 1984 г., последиците от заповедта са, че се разрешава довеждането на затворника в Обединеното кралство и задържането му съгласно подходящите условия за

привеждане в изпълнение на международните споразумения, съгласно които затворникът е бил прехвърлен.

61. Чл. 3(3) предвижда, че при определяне на подходящите условия държавният секретар трябва, ако това му се струва съвместимо със Споразумението за трансфер на осъдени лица, да вземе предвид неуместността на условията, съдържащи се в заповедта, които, *inter alia*:

(а) се равняват на повече от максималните наказания (ако има такива), които биха били наложени на лице, което, в частта на Обединеното кралство, в която затворникът следва да бъде задържан, извършва престъпление, съответстващо на това, във връзка с което се изисква затворникът да бъде задържан в държавата ..., от която предстои да бъде прехвърлен; ...”

62. Чл. 6 от закона от 1984 г. разрешава на държавния секретар да отмени заповед и да издаде нова заповед, ако в даден момент му се струва, че е уместно да приведе в изпълнение съответното споразумение за трансфер на осъдени лица, или в случаите по чл. 1(2) (виж параграф 58 по-горе).

63. Съгласно чл. 273 от Закона за наказателното правосъдие от 2003 (“Законът от 2003 г.”), когато затворник с доживотна присъда е прехвърлен в Обединеното кралство в изпълнение на съдебно разпореждане, издадено по силата на Закона от 1984 г., държавният секретар трябва да отнесе случая му до Висшия съд, който да определи минималния срок, който трябва да бъде изтърпян, преди да стане допустимо той да бъде освободен условно.

ОПЛАКВАНИЯ

64. И двамата жалбоподатели се оплакват по чл. 3 от Конвенцията, че присъдите им са били очевидно несъразмерни спрямо извършените престъпления.

65. И двамата жалбоподатели се оплакват по чл. 5 § 1 от Конвенцията, че продължаващото им задържане в Обединеното кралство е произволно, защото след като са се признали за виновни, на практика им се е наложило да изтърпят по-продължителен срок на лишаване от свобода, отколкото биха изтърпели, ако бяха пледирали, че са невинни.

66. Най-накрая, първият жалбоподател се аргументира, че в резултат на „необорима презумпция”, прилагана от тайландския закон по неговото дело, неговият процес е бил явно несправедлив и следователно продължаващото му задържане е произволно и незаконно по силата на чл. 5 § 1.

ОТНОСНО ПРАВОТО

А. Съединяване на делата

67. Като взима предвид сходната фактическа и правна основа на двете жалби, Съдът решава, че те трябва да бъдат съединени съгласно правило 42 § 1 от Правилника на съда.

В. Спазване на чл. 35 § 1 в случая на втория жалбоподател

68. Съдът отбелязва от самото начало, че вторият жалбоподател е бил прехвърлен в Обединеното кралство на 11 ноември 2009 г. Той не е оспорил заповедта на държавния секретар за разрешаване на неговото продължаващо задържане в Обединеното кралство. Вместо това, той е обжалвал по-късното решение на държавния секретар от 27 април 2010 г. да му откаже условно помилване. Той е завел жалба до Съда в рамките на шестмесечния срок от отхвърлянето на искането му за удостоверяване на наличието на касационен въпрос от обща публична значимост - 2 март 2012 г. Съдът отбелязва, че по делото на втория жалбоподател възниква въпросът, дали той е изпълнил изискванията на чл. 35 § 1 от Конвенцията, който предвижда:

“Съдът може да бъде сезиран само след изчерпване на всички вътрешноправни средства за защита, в съответствие с общопризнатите норми на международното право, в срок от шест месеца след датата на окончателното решение на националната инстанция.”

69. Въпреки това, не е необходимо Съдът да разглежда този въпрос, тъй като жалбата му във всички случаи е недопустима поради причините, изложени по-долу.

С. Оплакванията по чл. 3 от Конвенцията

70. Жалбоподателите поддържат, че присъдите им са очевидно несъразмерни и че продължаващото изпълнение на присъдите им от Обединеното кралство нарушава правата им по чл. 3 от Конвенцията, който предвижда:

“Никой не може да бъде подложен на изтезания или нечовешко или унижително отношение или наказание.”

71. Жалбоподателите се аргументират, че становището на Дивизионния съд, че единствено решението за одобрение на прехвърлянето подлежи на контрол по чл. 3, е неправилно, и че продължаващото изпълнение на присъдата също може да е в нарушение на този член. Те твърдят, че една очевидно несъразмерна

присъда би породила нарушение на чл. 3, като се позовават на *Harkins and Edwards срещу Обединеното кралство*, №№ 9146/07 и 32650/07, § 133, 17 януари 2012 г. Те поддържат, че не е предоставена свобода на преценка по чл. 3 и съответно е добре установено, че странични цели, дори и да са легитимни и даже заслужаващи похвала, не могат да засегнат абсолютния характер на чл. 3. Фактът, че присъдата е била наложена в Тайланд, не бил относим към оценката, дали е имало нарушение: след като веднъж присъдата е окачествена като явно несъразмерна, тя не може да бъде спасена от уважение към различния контекст на определянето на наказанията. Това важало по абсолютен начин в контекста на прехвърлените затворници.

72. Що се касае до несъразмерния характер на присъдите, наложени по техните дела, те изтъкват, че срокът на наказанията им е от четири до пет пъти по-дълъг от този, които вероятно биха получили, ако бяха осъдени за същите престъпления в Обединеното кралство. Те претендират, че тяхното продължаващо задържане под стража вече не обслужва легитимна превъзпитателна цел, като се има предвид времето, което вече са прекарали в затвора.

73. Съдът напомня от самото начало, че за да може малтретирането да попадне в обхвата на чл. 3, то трябва да достигне минимално ниво на суровост. Оценката на този минимум зависи от всички обстоятелства на конкретния случай, като продължителността на отнасянето, физическите и психическите последици от него, а в някои случаи - и пола, възрастта и здравословното състояние на жертвата (виж *Léger срещу Франция*, № 19324/02, § 89, 11 април 2006; и *Kafkaris срещу Кипър* [ГК], № 21906/04, § 95, ECHR 2008). Съдът последователно е подчертавал, че страданието и унижението трябва да надхвърлят неизбежния елемент на страдание или унижение, свързани с определена форма на законно отнасяне или наказание. В случаите на лишаване от свобода, държавата трябва да осигури задържането на лицето при условия, които са съвместими със зачитането на неговото човешко достойнство, и начинът и методът на изпълнението на мярката да не го подлагат на стрес или изпитание, чиято сила надвишава неизбежната степен на страдание, присъща на лишаването от свобода (виж *Kafkaris*, цитирано по-горе, § 96; и *Kudła срещу Полша* [ГК], № 30210/96, §§ 92 и 94, ECHR 2000-XI).

74. Въпреки че въпросите, свързани с определянето на подходящо наказание, по принцип попадат извън обхвата на Конвенцията, Съдът приема, че една явно несъразмерна присъда би могла да се приравни на лошо третиране в противоречие с чл. 3 в момента на нейното налагане. Явната несъразмерност обаче е строг тест и само в редки и уникални случаи тестът би бил изпълнен (виж *Harkins and Edwards*, цитирано по-горе, § 133). По делото *Harkins and Edwards*, в което жалбоподателите се оплакват, че ще им бъдат наложени явно

несъразмерни присъди от държавата, която е поискала тяхното екстрадиране, Съдът е пояснил, че в случай на депортиране би възникнало нарушение, ако жалбоподателят може да докаже, че наистина е застрашен от налагането на явно несъразмерна присъда в приемащата държава. Съдът обаче е подчертал, че Конвенцията не е средство, чрез което да бъде изискано от договарящите се страни да налагат стандартите на Конвенцията върху трети държави. Необходимо е да се вземе предвид фактът, че практиките на определяне на наказания силно се различават в отделните държави, и че често би имало законни и основателни различия между държавите по отношение на продължителността на наказанията, определяни дори и за сходни престъпления. От изложеното следва, че само в отделни “много изключителни” случаи някой жалбоподател би бил в състояние да докаже, че присъдата, която би му била наложена в трета държава, би била очевидно несъразмерна и поради това в противоречие с чл. 3 (в § 134 от решението на Съда).

75. Съдът подчертава, че съображенията, които възникват по дела, в които договаряща държава е помолена да откаже екстрадирането към юрисдикция, в която е възможно да бъде наложена очевидно несъразмерна присъда, са различни от въпросите, които се повдигат по дела, в които същата държава е изправена пред молбата на затворник да бъде прехвърлен, за да изтърпи присъда, наложена от чуждестранен съд, която вероятно би била счетена за явно несъразмерна, ако би била оценявана в контекста на предишна молба за екстрадиране. В първия случай държавата има правомощието да предотврати налагането на въпросната присъда. Във втория случай присъдата е била наложена и вероятно трябва да бъде изтърпяна при сурови и унижителни условия, при ограничени възможности за предсрочно освобождаване. При разглеждане на степента на унижение или страдание, присъщи на оспорваните действия, необходимо е да се вземе предвид степента на унижението или страданието, присъщи на алтернативната възможност. Според Съда, би било парадоксално и противно на задължението му да тълкува и прилага правата, произтичащи от Конвенцията, по начин, който прави гаранциите реални и ефективни, а не теоретични и илюзорни (виж, измежду много други източници, *Airey срещу Ирландия*, 9 октомври 1979 г., § 26, Series A no. 32; и *Hirsi Jamaa и други срещу Италия* [ГК], № 27765/09, § 175, ECHR 2012), ако защитата, осигурена от чл. 3, служи за пречка пред прехвърлянето на затворници с цел да изтърпят наказанията си при по-хуманни условия.

76. От предходните параграфи следва, че когато се разглежда въпросът, дали една присъда нарушава чл. 3 в контекста на продължаващо изпълнение на присъда по споразумение за трансфер на осъдени лица, фокусът трябва да бъде насочен към това, дали съответното страдание и унижение надхвърля неизбежния елемент на

страдание или унижение, свързан с изпълнението на присъдата за лишаване от свобода, наложена от чуждестранния съд. При оценяване на степента на страдание или унижение е необходимо да се вземат под внимание различните практики за определяне на наказанията, възприети от държавите, и легитимните и разумни различия между държавите по отношение на подходящата продължителност на наказанията. Съдът трябва също така да вземе предвид факта, че прехвърлянето е настъпило в рамките на международно правораздавателно сътрудничество, което по принцип е в интерес на засегнатите лица (виж *Drozdz and Janousek срещу Франция и Испания*, 26 юни 1992 г., § 110, Series A no. 240; и *Veermäe срещу Финландия* (реш. по допустимост) № 38704/03, 15 март 2005 г.). По-специално, споразуменията за трансфер на осъдени лица като цяло са предназначени да обслужват заслужаващите похвала цели на елиминиране на неблагоприятните последици от изтърпяването на присъда в обстановка, която е социално, културно или езиково непозната, и улесняване на бъдещата реинтеграция в обществото (виж например целите на Споразумението за трансфер на осъдени лица, параграф 49 по-горе). По такъв начин, когато една мярка на международно сътрудничество е насочена към насърчаване и защита на фундаменталните права на лицата, обект на наказателни санкции в чужбина, облагата, от която жалбоподателят се ползва в резултат от изпълнението на тази мярка, е важен фактор в полза на извода, че начинът и методът на изпълнение на присъдата не подлагат жалбоподателя на стрес или страдание, надвишаващи неизбежната степен на страдание, присъщи на лишаването от свобода.

77. По настоящото дело Съдът подчертава, първо, че няма нищо, което да подсказва, че наложените на жалбоподателите наказания са извън обхвата на наказанията, налагани по общия ред на други осъдени в Тайланд за подобни престъпления. Наказанията, наложени на жалбоподателите, също така са в рамките на позволените максимални наказания за равностойни осъждания в Англия съгласно Законите от 1971 и 1979 г. (виж параграфи 44 и 46 по-горе).

78. Съдът подчертава също така, че присъдите на жалбоподателите са наложени от тайландски съдилища за престъпления, свързани с наркотици, които са били извършени в Тайланд. В това отношение съдът обръща внимание на големите разлики в гражданските, политическите, икономическите, социалните и културните условия в държавите по света. Като последица от тези значителни разлики, държавите са изградили системите си на наказателно правосъдие около принципи и подходи, които често пъти са също толкова различни. По принцип суверенните държави решават сами как да се справят най-добре с проблемите, които възникват на техните съответни територии, винаги при условие, че решенията остават в обсега на подходите,

считани за приемливи от демократичните държави. Решенията, прилагани в една държава, може да не са подходящи за друга, и от това следва, че една присъда не може да се счита за явно несъразмерна, просто защото тя е по-сурова от присъдата, която би била наложена в друга държава. Не се оспорва, че Тайланд е изправен пред сериозен проблем с наркотиците, и че поради тази причина такива престъпления се наказват сурово. Съдът се съгласява със съдията от Дивизионния съд, че тайландското правителство и законодателство имат правото да възприемат гледището, че по-суровите присъди от онези, които се прилагат в Обединеното кралство, са легитимни и необходими (виж параграф 27 по-горе).

79. Освен това е уместно да се отбележи, че оспорваните присъди се изпълняват от Обединеното кралство в изпълнение на исканията на жалбоподателите да бъдат прехвърлени. Ясно е, че и двамата жалбоподатели изрично са дали съгласие за прехвърлянето, след като са били уведомени за последиците от това действие по отношение на продължителността на присъдите, които ще трябва да изтърпят, и невъзможността им да оспорят наложените осъждания или присъди (виж параграфи 5 и 31-33 по-горе). Съдът отбелязва, че ако Обединеното кралство беше отказало да даде съгласие за трансфера, и двамата жалбоподатели биха останали в тайландски затвори, където условията на задържането им биха били далеч по лоши от онези, от които се възползват в момента, и биха могли сами по себе си да съставляват нарушение на чл. 3. Те биха отговаряли на критериите за предсрочно освобождаване единствено след изтичането на две трети от срока на техните наказания, вместо на половината, съгласно английското право. Тяхното прехвърляне е било ясно насочено към утвърждаване и защита на основните им права във възможно най-голяма степен в конкретния контекст, и тази цел е била постигната.

80. Като се отчитат всички обстоятелства, Съдът не е убеден, страданието или унижението при изпълнението на присъдите на жалбоподателите до настъпването на тяхното право на предсрочно освобождаване съгласно английските закони надхвърля неизбежния елемент на страдание или унижение, свързан с присъдите, наложени от тайландските съдилища и, по-конкретно, че начинът и методът на изпълнение на мярката ги подлага на стрес или страдания, надвишаващи неизбежната степен на страдание, присъща на лишаването от свобода. Оплакванията на жалбоподателите по чл. 3 от Конвенцията са съответно явно необосновани и трябва да бъдат отхвърлени съгласно чл. 35 §§ 3 (а) и 4.

D. Оплакванията по член 5 § 1 от Конвенцията

81. Жалбоподателите се оплакват, че продължаващото им задържане е произволно, защото ако бяха пледирали, че са невинни, в крайна сметка щяха да изтърпят по-малко време в затвора. Позовават се на чл. 5 § 1 от Конвенцията, който гласи:

“1. Всеки има право на свобода и сигурност. Никой не може да бъде лишен от свобода, освен в следните случаи и по реда, предвиден от закона:

(а) законосъобразно лишаване от свобода по силата на постановена от компетентен съд присъда; ...”

82. Първият жалбоподател твърди също така, че в неговия случай е била приложена „необорима презумпция”, която е направила неговия процес явно несправедлив, така че неговият продължаващ арест в Обединеното кралство е произволен.

1. Общи съображения

83. От предоставените данни относно характера на оплакванията на жалбоподателите е видно, че те не оспорват съответствието на тяхното продължаващо задържане с националния закон, нито оспорват съществуването на причинно-следствена връзка между присъдите и лишаването им от свобода. Вместо това, техните оплаквания се фокусират върху твърдяната произволност на продължаващото им задържане.

84. Затова Съдът ще разгледа въпроса, дали лишаването от свобода в техните случаи е произволно по смисъла на чл. 5 § 1 от Конвенцията. Той вече е приемал, че произвол може да възникне там, където е имало елемент на недобросъвестност или измама от страна на властите; където заповедта за задържане и изпълнението на ареста не са съответствали действително на целта на ограниченията, позволени от съответната подточка на чл. 5 § 1; където не е имало никаква връзка между основанието за допустимо лишаване от свобода, на което се позовават властите, и мястото и условията на задържането; и където не е имало никакво отношение на съразмерност между основанието за задържане, на което се позовават властите, и въпросното задържане (see *Krajišnik срещу Обединеното кралство* (реш. по допустимост), № 6017/77, § 53, 23 октомври 2012 г. Виж също *Saadi срещу Обединеното кралство* [ГК], № 13229/03, § 69, ECHR 2008; и *James, Wells and Lee срещу Обединеното кралство*, №№ 25119/09, 57715/09 и 57877/09, §§ 192-195, 18 септември 2012 г. (все още не окончателно) и препратките в тях). Жалбоподателите не твърдят, че в случая е налице някой от тези елементи, и Съдът също не намира, че такива са налице.

85. Следователно, остава да се разгледа въпросът, дали има някакви други индикации за произвол в случаите на жалбоподателите, който да

произтича от последиците на тяхното признаване на вина или, в случая с първия жалбоподател, от действието на “необоримата презумпция”, както тя се прилага в Тайланд. При оценяването на въпроса за произвола, Съдът повтаря отново, че Конвенцията не може да се тълкува във вакуум, а трябва доколкото е възможно да се тълкува в хармония с другите правила на международното право, на което тя е съставна част (виж *Al-Adsani срещу Обединеното кралство* [ГК], № 35763/97, § 55, ECHR 2001-XI; *Csozásnszki срещу Швеция* (реш. По допустимост), № 22318/02, 27 юни 2006 г.; и *Rantsev срещу Кипър и Русия*, № 25965/04, § 274, ECHR 2010 (откъси)). Затова по настоящото дело трябва да се вземе предвид общият контекст на прехвърлянето на затворници и конкретните условия на Споразумението за трансфер на осъдени лица, приложимо по настоящото дело.

2. Последиците от признанието на вината

86. Жалбоподателите са се аргументирали, че признаването на вината им е трябвало да доведе до значително намаляване на наказанията им. Въпреки това, макар и в Тайланд техните присъди да са били намалени от доживотен затвор на срочни присъди, ефектът на това намаляване е бил противоположен поради прехвърлянето им в Обединеното кралство. Това е така, защото, ако бяха пледирали, че са невинни, и бяха осъдени на доживотен затвор, би било от компетенциите на Висшия съд да им определи подходящ минимален срок, който да изтърпят, преди да бъде разгледана възможността за условното им освобождаване (виж параграф 63 по-горе). При упражняването на това правомощие той би взел предвид националните указания за определяне на наказанията и наложените във всяко от техните дела минимални срокове биха били значително по-ниски от срочните наказания, наложени от тайландските съдилища. Поради това, ако те не се бяха признали за виновни, сега те биха имали изгледи за незабавно освобождаване.

87. Съдът отбелязва, че по делото на първия жалбоподател доживотният затвор не е било единственото възможно наказание на разположение на тайландския съд, ако го беше осъдил, след като пледира невинен. Той е бил осъден за притежание на 24 грама хероин с цел разпространение; двете възможни наказания за такова престъпление са били доживотен затвор или смъртно наказание (виж параграф 39 по-горе). Доколкото признаването му за виновен е заменило смъртната присъда с лишаване от свобода за определен срок, той е получил значителна облага от това.

88. По-нататък Съдът отбелязва, че кралските амнистии са нещо обичайно в Тайланд и че тяхното действие би могло да намали едно наказание от доживотен затвор на лишаване от свобода за определен срок (виж параграф 19 по-горе). Следва да се отбележи, че и двамата

жалбоподатели вече са се облагодетелствали от намаляване на наказанията им в резултат от кралска амнистия (виж параграфи 7 и 30 по-горе). Следователно не е установено, че ако жалбоподателите бяха пледирали невинен, в момента на прехвърлянето им те все още щяха да бъдат с доживотни присъди, така че да се изисква определянето на минимален срок от Висшия съд.

89. Освен това, както Дивизионният съд е отбелязал по делото на първия жалбоподател, ако той е бил осъден на доживотен затвор, от него е щяло да се изисква да изтърпи минимален срок от осем години в Тайланд, преди да изпълни критериите за прехвърляне, вместо четирите години, които е изтърпял в действителност (виж параграфи 17 и 19 по-горе). Въпреки че такава информация не е била предоставена по отношение на втория жалбоподател, вероятно подобни ограничения биха били приложими и за него. Следователно, ако бяха наложени доживотни присъди, жалбоподателите биха били лишени от възможността за прехвърляне в продължение на още четири години, време, което са щели да прекарат при по-суровите условия, преобладаващи в тайландските затвори.

90. Съдът се съгласява и с мнението на дивизионния съд, че не е акуратно да се сравнява минималният срок по една доживотна присъда със срока на една срочна присъда (виж параграф 17 по-горе). По-конкретно, една доживотна присъда поражда задължения и ограничения, които се разпростират отвъд самия период на лишаване от свобода, както по отношение на изискванията за условно освобождаване, така и по отношение на риска от връщане в затвора в случай на нарушаване на тези изисквания. Поради тези ограничения, една доживотна присъда по принцип е по-строгата присъда.

91. Съдът приема, че може и да има разлики в последствията за затворници, които са били прехвърлени от държавата, в която са били осъдени, за да изтърпят присъдите си другаде. Той вече е приемал, че задържането не е произволно, когато в резултат от взаимодействието между разпоредбите за определяне на наказанията на прехвърлящата държава и правилата за предсрочно освобождаване в приемащата държава прехвърлянето на затворника е довело до изтърпяването на по-дълъг фактически срок на лишаване от свобода (виж *Veermaë*, цитирано по-горе; *Csozásnszki срещу Швеция* (реш. по допустимост), № 22318/02, 27 юни 2006 г.; *Cioк срещу Полша* (реш. по допустимост), № 498/10, § 26, 23 октомври 2012 г.; и *Giza срещу Полша* (реш. по допустимост), № 1997/11, § 23, 23 октомври 2012 г.). В този случай изглежда вероятно, че ако на жалбоподателите бяха наложени доживотни присъди в Тайланд и те не бяха преобразувани в срочни присъди с кралска амнистия преди прехвърлянето им, жалбоподателите биха се ползвали от значително намален период на лишаване от свобода след прехвърлянето им в Обединеното кралство,

защото Висшият съд би определил сравнително кратък минимален срок (виж параграф 17 по-горе). Разликата в получения резултат обаче не произтича от произволно прилагане на различни правила спрямо различните затворници. При прехвърлянето на затворници се прилагат ясни правила, посочени в приложимото Споразумение за трансфер на осъдени лица, и в Законите от 1984 и 2003 г., и те са били приложени и по отношение на жалбоподателите. Това, че могат да настъпят различни резултати, се дължи на взаимодействието между закона на прехвърлящата държава, уреждащ определянето на наказанията, и практиката на приемащата държава по отношение на прехвърлянето. Такива разлики са присъщи във всички споразумения за трансфер на осъдени лица, които по същество се основават на принципа, че присъдата, наложена от прехвърлящата държава, ще се изпълнява от приемащата държава. Съдът повтаря отново, че жалбоподателите са дали съгласие за прехвърлянето, като са знаели какво следва от това по отношение на времето, което ще трябва да изтърпят в затвора, несъмнено за да ползват многото облаги, които се полагат при изпълнението на техните присъди в Обединеното кралство, включително по-благоприятните правила за предсрочно освобождаване и по-добрите условия на задържането им.

92. При тези обстоятелства не може да се твърди, че продължаващото задържане на жалбоподателите от Обединеното кралство е произволно по смисъла на чл. 5 § 1 (а) като резултат от последиците от признаването им за виновни. Техните оплаквания са явно необосновани и поради това недопустими съгласно чл. 35 §§ 3 (а) и 4 от Конвенцията.

3. „Необоримата презумпция”

93. Макар и първият жалбоподател да се е признал за виновен, той поддържа, че въпреки намереното количество, наркотиците са били за негово лично ползване. В резултат от “необоримата презумпция”, възприета в тайландския закон, той не е бил в състояние да оспори обвинението, че са били с цел разпространение. Вследствие на това той твърди, че неговият съдебен процес е бил явно несправедлив, и че последващото му задържане е било произволно по смисъла на чл. 5 § 1 (а) от Конвенцията.

94. Тъй като Конвенцията не изисква договарящите държави да налагат нейните стандарти на трети страни, изискването на чл. 5 § 1 (а) за законно лишаване от свобода на лице по силата на “постановена от компетентен съд присъда” не означава, че съдът трябва да подложи на цялостен преглед процедурите в трети страни, водещи до тази присъда, и да се увери, дали те са спазили напълно всички изисквания на чл. 6 от Конвенцията (виж *Stoichkov срещу България*, № 9808/02, § 51, 24 март 2005 г.; и *Drozd and Janousek*, цитирано по-горе, § 110). Да се

изисква такова преразглеждане на начина, по който един съд, необвързан с Конвенцията, е приложил принципите, изложени в чл. 6, би осуетило съществуващата тенденция към засилване на международното сътрудничество в областта на правораздаването, което, както съдът вече многократно е заявил, е като цяло в интерес на засегнатите лица (виж *Drozd and Janousek*, цитирано по-горе, § 110).

95. Съдът обаче се е произнесъл също, че ако едно осъждане е в резултат от процедури, които представляват „явен отказ от правосъдие“, т.е. са били “в очевидно противоречие с предписанията на чл. 6 или с принципите, съдържащи се в него”, произтичащото от него лишаване от свобода не би било оправдано съгласно чл. 5 § 1 (а) (виж *Stoichkov*, цитирано по-горе, § 51; и *Othman (Abu Qatada) срещу Обединеното кралство*, № 8139/09, § 259, 17 януари 2012 г.). Съдът е посочил, че „явният отказ от правосъдие“ е строг тест за несправедливост. Той надхвърля простите нарушения или липсата на гаранции в съдебните процеси, които може да доведат до нарушаване на чл. 6, ако настъпят в самата договаряща държава. Изисква се нарушение на принципите на справедливия процес, гарантирани от чл. 6, което е толкова фундаментално, че да доведе до отричане или унищожаване на самото естество на правото, гарантирано от този член (виж *Othman (Abu Qatada)*, цитирано по-горе, § 260). Въпреки че все още не се е наложило да дефинира понятието по-точно, Съдът все пак е посочил, че някои форми на несправедливост биха довели до явен отказ от правосъдие. Те са включвали: задочно осъждане без възможност впоследствие да се предизвика ново произнасяне по съществото на обвинението; процес, който по характера си е съкратен и проведен при тотално незачитане на правата на защитата; задържане под стража без никакъв достъп до независим и безпристрастен съд, който да се произнесе по законността на задържането; умишлен и системен отказ на достъп до адвокат, особено за лице, задържано в чужда държава; и допускането на доказателства, изтръгнати чрез мъчения (виж *Othman (Abu Qatada)*, цитирано по-горе, § 259, и препратките в него; и § 267). От дадените примери и от естеството на самия тест следва, че случаите, в които е имало явен отказ от правосъдие, биха били очевидни и известни на дипломатическите представители на приемащата държава, преди да бъде извършено прехвърлянето.

96. Въпросът в този случай е дали “необоримата презумпция” в тайландското право е довела до нарушаване на чл. 6, което да е било толкова фундаментално, че да доведе до отричане или унищожаване на самото естество на правото на жалбоподателя на справедлив процес. В това отношение Съдът отбелязва, че фактически или правни презумпции се прилагат във всяка правна система и че Конвенцията по принцип не забранява такива презумпции. Чл. 6 § 2 обаче не третира с

безразличие фактическите или правните презумпции, предвидени в наказателното право. Той изисква държавите да ги свеждат до разумни граници, като отчитат важността на залога за засегнатите лица, и да поддържат правата на защитата (*Salabiaku срещу Франция*, 7 октомври 1988 г., § 28, Series A no. 141-A).

97. Действието на чл. 15(3) от въпросния тайландски закон (виж параграф 40 по-горе), разпоредба, която е довела до определянето на конкретното престъпление, за което заподозреният извършител е можел да бъде обвинен, съден и осъден, не е дало възможност на първия жалбоподател да се аргументира, че количеството наркотици, които е притежавал, е било само за лично ползване. Съдът отбелязва заключението на съдията от Висшия съд, че въз основа на доказателствата пред него първият жалбоподател е имал разумно защитимо твърдение, че наркотиците са били за негово лично ползване (виж параграф 13 по-горе). Не може да се изключи, че е възможно да съществуват обстоятелства, при които разпоредба като чл. 15(3) от тайландския закон би могла да повдигне въпрос по чл. 6 § 2. Въпреки това, както тайландският Конституционен съд е пояснил в своето решение от 2001 г., целта на тайландския закон е била да наказва по-строго лицата, които притежават повече от определено количество наркотици, и целеният ефект от прилагането на чл. 15(3) от Закона е бил да се увеличи наказанието, което може да се наложи на обвиняем, притежаващ такова количество наркотици. Престъплението е произтичало по същество от притежанието на наркотици, и това все още е трябвало да бъде доказано от обвинението (виж параграфи 41-42 по-горе). В настоящия случай, първият жалбоподател се е възползвал от редица процесуални гаранции в тайландското производство. Той е бил съден публично пред двама независими съдии; присъствал е на заседанията и е бил законно представляван; бил е оправдан по някои от обвиненията съгласно презумпцията за невинност и въпреки факта, че притежанието на хероин и екстази не е било оспорено, са били представени доказателства, че е притежавал наркотиците; бил е съден съгласно приложимото право и присъдата му е била значително намалена поради признаването му за виновен (виж параграфи 13 и 16 по-горе). Във всеки случай, съществен фактор при оценяване на въздействието на “необоримата презумпция” върху цялостната справедливост на процеса е, че първият жалбоподател не е алармирал британските власти, нито по време на съдебния процес, нито когато е подавал молбата си за прехвърляне, за твърдения явен отказ от правосъдие по неговото дело.

98. Съдът заключава, че макар и правата на защита на жалбоподателя да са били ограничени от действието на “необоримата презумпция” в неговия случай, не може да се твърди, че е било нарушено самото естество на неговото право на справедлив процес.

Като се вземат предвид всички обстоятелства по делото, съдът счита, че жалбоподателят не е доказал, че е имало явен отказ от правосъдие по неговото дело. Затова продължаващото лишаване от свобода на жалбоподателя не разкрива никакво нарушение на чл. 5 § 1 (а). Съответно, неговата жалба е явно необоснована и затова недопустима съгласно чл. 35 §§ 3 (а) и 4 от Конвенцията.

Поради тези съображения, Съдът единодушно

Реши да съедини жалбите;

Обяви жалбите за недопустими.

Фатош Араджъ
Секретар

Инета Зимеле
Председател

© Съвет на Европа/Европейски съд по правата на човека, 2013 г.

Официалните езици на Европейския съд по правата на човека са английски и френски. Този превод не обвързва Съда и Съдът не поема никаква отговорност за качеството му. Преводът може да бъде свален от базата данни с практиката на Европейския съд по правата на човека HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) или от всяка друга база данни, на която Съдът го е предоставил. Преводът може да бъде възпроизвеждан за нетърговски цели, при условие че е цитирано пълното заглавие на делото и посочената по-горе информация за авторските права. В случай че възнамерявате да използвате за търговски цели която и да било част от този превод, моля свържете се с publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2013

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2013

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int